

Jaké klima vytváří Rada Evropy pro dnešní rodinu?

Marie Oujezdská

Vážené paní poslankyně, páni poslanci, vážení přítomní,

děkuji za příležitost zúčastnit se tohoto zajímavého semináře a upozornit na některé skutečnosti z pohledu organizace, která se zabývá postavením rodiny a která by ráda svým dílem přispívala k vytváření prorodinného klimatu ve společnosti.

Při sledování dění na domácí i evropské scéně vnímáme jakousi únavu či nedostatek času ze strany médií věnovat pozornost dění v evropských orgánech a tentýž dojem míváme i z angažmá některých delegátů našeho parlamentu při hlasováních v Radě Evropy. O to větší dík patří paní poslankyni Šojdové za to, že se zasloužila o zorganizování dnešního semináře.

Po vystoupení odborníků, kteří se zabývali vlivem dokumentů RE na legislativní prostředí dotýkající se rodiny, bych si dovolila obrátit pozornost **na východiska** témat obsažených v nedávno přijatých dokumentech **a na související otázky**, které se nabízejí k zodpovězení a jsou dosud opomíjeny.

Stručně řečeno mám na mysli témata dotýkající se podpory práv jednotlivců i prosazování strategie sociální soudržnosti, budu si všímat dokumentů vydaných přibližně v časovém horizontu posledních 12 měsíců.

Jako příklad může posloužit zpráva britské poslankyně Mc Cafferty s názvem Patnáct let od akčního programu mezinárodní konference o populaci a rozvoji schválená v Parlamentním shromáždění rady Evropy v lednu letošního roku. Hned v čl. 1 této zprávy najdeme vyjádření, že je potřebné se zaměřit „více na **potřeby a práva jednotlivců než na dosažení demografických cílů**“.

Naopak v článku 32 tzv. Revidované strategie sociální soudržnosti, v níž je deklarováno, že sociální soudržnost je prioritou RE, se hovoří o tom, že „výlučný důraz na práva jedince nemůže být dostatečným základem pro sociální soudržnost“.

Při porovnání uvedených dvou přístupů se nabízí otázka, nakolik bylo srozumitelné, když se v uplynulých letech věnovala taková pozornost úvahám o *demografické budoucnosti stárnoucí Evropy*, a zda se raději nemělo uvažovat o vhodných prostředcích na podporu rodiny, jejichž konkrétní volba by samozřejmě příslušela národním státům.

Hledání řešení demografického problému ukazuje, že Evropa je nucena zabývat se otázkami, které se životem rodin bezprostředně souvisí. Je otázkou, zda vůbec lze vystačit s tématy „boje proti sociálnímu vyloučení a diskriminaci“, požadavkem „sociální spravedlnosti a ochrany, rovného postavení žen a mužů, solidarity mezi generacemi a ochrany práv dítěte“ aniž bychom neuvažovali o rodině samotné. Nechceme řešení uvedených témat zpochybňovat, domníváme se, že je tato témata nutné posuzovat v jejich vzájemných souvislostech, které jsou vytvářeny rodinnými vztahy.

Dovolte mi několik konkrétnějších příkladů:

1. Ve zmíněném období se RE opakovaně zabývala tématy zacílenými na odstranění všech forem diskriminace žen. Mám na mysli především dokumenty zabývající se právy dnešních dívek a rovností mezi muži i ženami. Existující diskriminace je neoddiskutovatelnou skutečností a projevuje se v celé řadě oblastí, zejména v přístupu ke vzdělání, rovném odměňování za stejnou práci i zacházení v rodině. Velice si ceníme všech zmínek o nutnosti podpory pozitivního rodičovství.
  - Jsme však přesvědčeni, že je stejně potřebné se zasazovat o uskutečnění výzkumy často potvrzovaných přání mladých lidí založit rodinu. Víme, jak tytéž výzkumy potvrzují hluboký propad mezi deklarovanými přáními a uskutečněnou realitou.
  - Proto je potřebné, aby dokumenty počítaly i s cílenou snahou společnosti po vytváření podmínek pro založení rodiny. K takovým podmínkám patří vedle přiměřeného materiálního zajištění i výchova chlapců a dívek k trvalým vzájemným vztahům založeným na vzájemném respektu.
  - Patří sem i jasné formulace o tom, že k úspěšnému životu nepatří jen kariéerní růst, ale i spokojená rodina.
  - Vzhledem k podpoře rodinného života bychom za přesnější považovali hovořit o rovných příležitostech mužů a žen jako o prostředku, který napomáhá stabilitě rodiny, ale ne jako o samoučelném cíli.
2. Ve výčtu legitimních snah o odstranění diskriminace často postrádáme solidní návrhy na odstranění diskriminace v oblasti příjmů a důchodového zabezpečení těch, kteří mají děti ve srovnání s bezdětnými, vítáme snahy o přiměřené vyrovnání důchodů žen a mužů.
3. Společenská podpora manželství a rodiny se nedá řešit pouhým odkazem na opatření na sladování profesního a rodinného života, jakkoli se právě naše organizace na podporu jejich zavádění aktivně podílí, ale především uznáním významu dlouhodobých vztahů

a jejich ideální formy, manželství, pro důležité sociální funkce a mezigenerační solidaritu. Rádi bychom využívali možností pro vzájemnou výměnu informací ze vzděláváním rodičů, výměnu nabídek nástrojů pro zvládání manželských krizí a evropský výzkum krizí způsobených nároky profesního života. Stejná pozornost by se měla věnovat i výměně zkušeností se soužitím mužů a žen, kteří pocházejí z rozdílných kultur. Myslím, že by se RE jako orgán, který má za cíl hledání východisek k aktuálním společenským problémům, těmito otázkami měl rovněž zabývat.

4. Za zvlášť závažné a všeobecné diskuse a pozornosti hodné téma jsme v hodnoceném období považovali výzvu obsaženou v již zmíněné zprávě Mc Cafferty adresovanou členským státům **„připravit a/nebo zrevidovat a zaktualizovat národní a mezinárodní politiku a strategii v oblasti populace a rozvoje, aby se zajistil všeobecný přístup ke komplexním službám sexuálního a reprodukčního zdraví“**.

Jako prorodinná organizace nemůžeme než souhlasit se snahou o *„zajištění dostupných, přijatelných a vhodných metod rodinného plánování, kvalifikovaný porodnický personál a urgentní porodní péči, aby se předešlo nechtěným těhotenstvím, potratům, STI zdravotním problémům a úmrtnosti matek.“* Postrádáme ale zmínku o nutnosti ženy před závažnými zásahy, jakým je umělé ukončení těhotenství, důkladně informovat, poskytnout jim čas na rozmyšlení a podporovat zařízení, která se matek neplánovaných dětí mohou ujmout. Samozřejmostí by měla být legislativa, která maximálně usnadňuje adopční řízení. Velmi stručně řečeno postrádáme vyjádření, že je uznáváno právo na život jako nejzákladnější lidské právo.

Jsem si vědoma tíživého tlaku, který je často důvodem pro zmíněná rozhodnutí, a v žádném případě si neosobuji právo nějakého posuzování jednání konkrétní ženy, přece však se nemohu ubránit dojmu, že je i zde na místě použít čl. 13 již zmíněné Revidované strategie sociální soudržnosti, kde se říká:

„Jakkoli silné je ošetření práv právními předpisy, není nikdy jednoduché zajistit, aby všichni členové společnosti, zvláště ti nejslabší, skutečně těžili ze svých práv. Paradoxně jsou ti, kdo nejvíce potřebují ochranu svých práv, často nejméně vybaveni k tomu, aby na ně uplatňovali nárok. Proto musí být ošetření právními předpisy doprovázeno stanovenými opatřeními sociální politiky, aby bylo zajištěno, že v praxi mají všichni zajištěn přístup ke svým právům.“

Na závěr ještě jedno malé vysvětlení. Jsem si vědoma toho, že pokud jsem si dovolila vztahovat diskutovaná témata na otázku podpory rodiny, nechtěla jsem tím popírat význam

jednotlivců nebo snižovat přínos těch, kteří z nějakého důvodu v rodině nežijí. Jsem pouze přesvědčena, že rodina je a měla by zůstat jedinečným symbolem pro vyjádření místa, kde člověk nachází bezpodmínečné přijetí, uznání vlastní hodnoty a příležitost začínat znovu. Bez těchto hodnot si nedovedu představit skutečně perspektivní budoucnost Evropy.

Děkuji Vám za pozornost.